

**การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชน
ในอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ**
**The Moral and Ethical Promotion of Moral Teaching Monks
to Youths in Khunhan District, Sisaket Province**

ธงชัย มนต์รีวงศ์*
Thongchai Montreewong

Received: March 5, 2019 Revised: March 28, 2019 Accepted: March 30, 2019

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ในการวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วยการศึกษาเชิงปริมาณและการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนกันทรอมวิทยาและโรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์ ในอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 290 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

1) เยาวชนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2) ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ตามความเห็นของเยาวชน พบว่า สถานภาพส่วนบุคคลของเยาวชนในด้านผลการเรียน มีผลทำให้ความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนสถานภาพส่วนบุคคลของเยาวชนในด้านเพศ อายุ โรงเรียน ระดับชั้น ไม่ทำให้เกิดความแตกต่าง

* คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Social Sciences
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

3) ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ ในด้านการเป็นต้นแบบทางจริยธรรม พระสอนศีลธรรมควรให้ศิษย์วัดหรือคฤหัสถ์ทั่วไปเป็นทำภารกิจแทน ในส่วนที่ต้องสัญจรไปในสถานที่ อโคจรต่างๆ ด้านการเป็นผู้อบรมสั่งสอน พระสอนศีลธรรมควรปรับปรุงรูปแบบและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับวัย มีการวัดและประเมินผลการสอน ด้านการเป็นผู้เตือนสติ พระสอนศีลธรรมควรประเมินสถานการณ์และความเสี่ยงต่อเหตุต่างๆ เพื่อให้การเตือนสติแก่เยาวชนลักษณะของการป้องกันปัญหาและควรสร้างกลุ่มเครือข่ายเพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมของเยาวชน ด้านการเป็นผู้ปลูกฝังคุณธรรม พระสอนศีลธรรมควรสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเยาวชน และประสานการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและควรปรับปรุงรูปแบบของการปลูกฝังคุณธรรมให้ครอบคลุมประกอบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ด้านการเป็นผู้สร้างจิตสำนึกของเยาวชนต่อสังคม พระสอนศีลธรรมควรจัดกิจกรรมบริการสังคมในลักษณะจิตอาสา เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกต่อสังคม

คำสำคัญ (Keywords): การส่งเสริม, คุณธรรมจริยธรรม, เยาวชน

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the moral and ethical promotion of moral teaching monks to youths in Khunhan district, Sisaket province, 2) to compare the moral and ethical promotion of moral teaching monks to youths in Khunhan district, Sisaket province, 3) to study problems, obstacles and suggestions about moral and ethical promotion of moral teaching monks to youths in Khunhan district, Sisaket province. The researcher used the mixed method research as the quantitative research and qualitative research that collected the data from in-depth interview. The population as exempling group was the 1045 youths who are studying in the Secondary school of Kanthomwittayakom School and Khunhanwittayasan School as the sampling group by calculation of Taro Yamane at reliably tests at 0.05 from 290 students as the sampling group. The data analysis used the ready programme for research of social sciences. The researcher had the data analysis through frequencies, percentage, average, standard deviation(S.D) for describing data from variables or personal characteristics. The analysis was also done through t-test for analysis the hypotheses in order to test the average difference between the two groups and f- test by one-way analysis of variance (One-way ANOVA) for testing at significantly statistic as 0.05.

The findings of this research as following:

1. The youths had the opinions to moral and ethical promotion of moral teaching monks to youths in Khunhan district, Sisaket province, was at good level in

overall with an average $\bar{x} = 4.24$. When considered in each side, found that the ethical role model, teaching role model, mindfulness role model, Moral cultivation role model and youth consciousness cultivation role model, were at good level.

2. The finding the comparison the moral and ethical promotion of moral teaching monks to youths in Khunhan district, Sisaket province, classified by personal data of the youths towards the result of education had the opinions to moral and ethical promotion of moral teaching monks to youths in Khunhan district, Sisaket province differently as significantly statistic at 0.05. It accepted the hypothesis. But the differences of personal data of youths like sex, age, school and class level, it was not different.

3. The suggestions about moral and ethical promotion of moral teaching monks to youths in Khunhan district, Sisaket province such as ethical role model, the moral teaching monks should distribute the mission to students or general laymen for going to the improper places. The teaching role model, the moral teaching monks should improve the teaching style and teaching method properly with the age, had the measurement and evaluation of teaching may use as the observation of students or evaluate by knowledge test and increase the other channels to expand the opportunity for teaching management such. And should create the value to students by focusing on knowledge and result of education or an average grade. The mindfulness role model, the moral teaching monk should evaluate the situation and risks for warning the mindfulness of youths for problem protection and should create the network to watch the youth behaviors by using the cooperation from the youths, the moral teaching monks should avoid blaming in the specific students in the public. The Moral cultivation role model, the moral teaching monks should create the network to work with youths related agencies And cooperate to work systematically and should improve the method to cultivate the morality perfectly both theory and practical. The youth consciousness cultivation role model, the moral teaching monk should arrange the activity for social services as the volunteer or public service mind for cultivate the youths to have the consciousness to the public by setting the activity out of schools with other schools for social network creation for the youths.

Keywords: Promotion, Morality, Youths

บทนำ (Introduction)

สังคมไทยในยุคสมัยปัจจุบัน มีปัญหาจริยธรรมเป็นอย่างมากทั้งที่เกิดขึ้นกับผู้ใหญ่และปัญหาที่เกี่ยวกับเด็กหรือ เยาวชนของชาติ ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติคือศีลธรรมและจริยธรรมเสื่อมโทรม เป็นอุปสรรคต่อความเจริญก้าวหน้าสกัดกั้นการพัฒนาใดๆที่พึงมีขึ้น ประการหนึ่ง สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เพราะเยาวชนเป็นขุมกำลังอันสำคัญของประเทศชาติ อีกทั้งวัยรุ่นเองละทิ้งศีลธรรมและวัฒนธรรมมากขึ้น ความประพฤติและแสดงออกของวัยรุ่นขัดต่อศีลธรรมและจริยธรรมอันดีงามของชาติตลอดไปถึงการประพฤติเสียหายและฝ่าฝืนระเบียบวินัยของโรงเรียน ศีลธรรมในปัจจุบันเสื่อมลงมากกว่าในอดีต และเยาวชนในสมัยนี้ก็ด้อยจริยธรรมและคุณธรรมมากกว่าเยาวชนสมัยก่อน หรือแม้กระทั่งในโรงเรียน ซึ่งเป็นแหล่งอบรมจริยธรรมโดยตรงก็ปรากฏว่า มีปัญหาในด้านการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เยาวชนเช่นกัน เยาวชนถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์หรือทุนมนุษย์เป็นสิ่งที่ต้องการต้องให้ความสนใจ ตั้งแต่การสรรหาคัดเลือก ศึกษารักษาและพัฒนาอย่างจริงจังอย่างมีเป้าหมาย อย่างเป็นระบบ อย่างเป็นกระบวนการ และอย่างต่อเนื่องจะทำให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อหน้าที่ ความรับผิดชอบ อันจะทำให้งานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นทั้งในปัจจุบันและในอนาคตต่อไปได้

ดังนั้นพระสอนศีลธรรมตระหนักว่า การที่จะพัฒนาด้านจริยธรรมให้นักเรียน ซึ่งเป็นการพัฒนาบุคคลในด้านที่สำคัญที่สุดคือ การปลูกฝังให้เป็นพลเมืองดีของชาติและมีคุณภาพ สิ่งหนึ่งที่สำคัญก็คือ จะต้องมอบคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งมาจากบ่อเกิดที่สำคัญคือหลักพระศาสนา เมื่อศาสนาเห็นความสำคัญของเด็ก และเยาวชนแล้วเราจะดำเนินการอย่างไร ที่จะทำให้เด็กและเยาวชนมีศาสนาและจริยธรรม กล่าวคือ มีการปฏิบัติตนด้วยความถูกต้องและทำตามกฎ ระเบียบวินัยขององค์กรเองและมีคุณธรรม คือ มีความรับผิดชอบมีความสามัคคี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อสมาชิกภายในองค์กรเอง เพื่อที่จะพัฒนาชีวิตให้เจริญเติบโตขึ้นในท่ามกลางบรรยากาศที่พึงพร้อมไปด้วยศาสนาและจริยธรรม ว่าทั้งคน, สิ่งแวดล้อม และตัวเด็กต่างก็เป็นคน มีศาสนาและจริยธรรมด้วยกัน เกิดความสงบสุขในสังคมได้ความจริงนั้น ศาสนา และจริยธรรม เป็นปัจจัยแวดล้อมชีวิตและสังคมที่ช่วยหล่อเลี้ยงรักษาชีวิตและสังคมมนุษย์ไว้ เป็นสิ่งที่แผ่ซ่านทั่วไปหมดปกคลุมการดำเนินชีวิต และกิจกรรมของมนุษย์ทุกด้าน เป็นแกนนำและกำกับชีวิตบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคมให้เป็นไปด้วยดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research objectives)

1. เพื่อศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอยุทธยา จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอยุทธยา จังหวัดศรีสะเกษโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอยุทธยา จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Method)

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ” นี้เป็นการวิจัยเอกสาร ซึ่งมีขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1). ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิ อันได้แก่ พระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พร้อมทั้งคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนาฉบับต่าง 2). ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทุติยภูมิ อันได้แก่ ตำรา หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ วารสาร เอกสาร งานเขียนทางวิชาการที่เกี่ยวข้องทั่วไป 3). รวบรวม เรียบเรียง ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา โดยนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย (Research Results)

สถานภาพส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม เยาวชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 71.38 ศึกษาอยู่ที่โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์ มีจำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 72.41 มีอายุ 16 ปี มีจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 43.10 อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 37.59 ส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ในระดับ 3.01 - 3.50 มีจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 32.40

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

1) **ด้านการเป็นต้นแบบทางจริยธรรม** ด้านการเป็นต้นแบบทางจริยธรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในอันดับสูงสุด คือ พระสอนศีลธรรมเป็นต้นแบบทางจริยธรรม โดยให้การเคารพต่อผู้แก่กว่า (ภิกษุผู้มีพรรษามากกว่าตน) ส่วนปัญหาอุปสรรค พบว่า พระสอนศีลธรรมบางรูปสัจจริงไปในที่โอ้อวด ส่วนข้อเสนอแนะ คือ ควรให้ศิษย์วัดหรือคฤหัสถ์ทั่วไปเป็นผู้กระทำการกิจแทน ในส่วนที่ต้องสัจจริงไปในสถานที่โอ้อวดต่าง

2) **ด้านการเป็นผู้อบรมสั่งสอน** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในอันดับสูงสุด คือ พระสอนศีลธรรมให้การอบรมสั่งสอน โดยชี้แจงให้เห็นความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมตามหลักของพระพุทธศาสนา ส่วนปัญหา อุปสรรค พบว่า พระสอนศีลธรรมบางรูปใช้วิธีการสอนไม่เหมาะสมกับวัยของเยาวชน โดยสอนในลักษณะของการเทศน์ซึ่งไม่สามารถสร้างความน่าสนใจแก่เยาวชนได้ และข้อเสนอแนะ คือ ควรปรับปรุงรูปแบบและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับวัย สามารถดึงดูดความสนใจแก่เยาวชนได้

3) **ด้านการเป็นผู้เตือนสติ** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี อยู่ในอันดับสูงสุดที่สุด คือ พระสอนศีลธรรมเตือนสติให้เป็นผู้มีความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ ส่วนปัญหา อุปสรรค พบว่า พระสอนศีลธรรมบางรูป เตือนสติในเรื่องที่เกิดเป็นปัญหาแล้วไม่ทันการณ์ และข้อเสนอแนะ คือ ควรประเมินสถานการณ์และความเสี่ยงต่อเหตุต่างๆ เพื่อให้การเตือนสติแก่เยาวชนลักษณะของการป้องกันปัญหา และควรสร้างกลุ่มเครือข่ายเพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมของเยาวชน โดยใช้ความร่วมมือจากกลุ่มเยาวชนเอง

4) **ด้านการเป็นผู้ปลูกฝังคุณธรรม** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี อยู่ในอันดับสูงสุดที่สุด คือ พระสอนศีลธรรมเป็นผู้ปลูกฝังแนวคิดในการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิต ส่วนปัญหา อุปสรรค คือ ขาดการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างพระสอนศีลธรรม ครูประจำการ ผู้ปกครอง และข้อเสนอแนะ คือ ควรสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเยาวชน และประสานการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ

5) **ด้านการเป็นผู้สร้างจิตสำนึกของเยาวชนต่อสังคม** ด้านการเป็นผู้สร้างจิตสำนึกของเยาวชนต่อสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี อยู่ในอันดับสูงสุดที่สุด คือ พระสอนศีลธรรมปลูกจิตสำนึกแก่เยาวชนให้มีความรักชาติ ส่วนปัญหา อุปสรรค คือ ขาดการจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกต่อสังคม และข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดกิจกรรมบริการสังคมในลักษณะจิตอาสา เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกต่อสังคม

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี สามารถนำมาอภิปรายผลไว้ดังต่อไปนี้

1) **ด้านการเป็นตัวแบบทางจริยธรรม** จากผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ในด้านการเป็นตัวแบบทางจริยธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ พระสอนศีลธรรมเป็นตัวแบบทางจริยธรรม โดยรักษาศีลอย่างเคร่งครัด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 แสดงให้เห็นว่าพระสอนศีลธรรมต้องปรับปรุงความประพฤติส่วนตัวเกี่ยวกับการรักษาพระธรรมวินัย ในฐานะที่เป็นผู้ทรงศีล เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งแบบอย่างที่ดีทางความประพฤติเยาวชนได้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระมหาบรรจง จนตคุตโต ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “คุณภาพการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนตามหลักไตรสิกขา : กรณีศึกษาศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดนาทิตยวัดสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ควรเพิ่มกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียนเพื่อสร้างเครือข่ายร่วมกันในระบบอำเภอบางละมุง จังหวัด และระดับภูมิภาค เพื่อให้เกิดความร่วมมือในด้านต่างๆต่อไป

2) ด้านการเป็นผู้อบรมสั่งสอน ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ ในด้านการเป็นผู้อบรมสั่งสอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ พระสอนศีลธรรมให้การอบรมสั่งสอน โดยชี้แจงให้เห็นความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมตามหลักของพระพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 แสดงให้เห็นว่า พระสอนศีลธรรมตระหนักถึงจุดมุ่งหมายของการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนที่จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องเน้นทั้งภาคความรู้และการปฏิบัติให้นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงสอดคล้องกับที่ พระมหาธีรศักดิ์ ธิติกิตติ ที่ได้ศึกษาเรื่อง “ศึกษาผลสำเร็จของการเผยแผ่คุณธรรมแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของศูนย์พัฒนาคุณธรรมจังหวัดสุรินทร์” จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนนั้นจะต้องมีการเตรียมการหรือผลิตพระวิทยากรไว้เพื่อให้ความอบอุ่นอย่างพอเพียงต่อความต้องการ มีกระบวนการจัดทำโครงการอย่างถูกต้องตามระบบการบริหารจัดการ และจัดหาสื่อประกอบการอบรมไว้อย่างเพียงพอ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่พระวิทยากร

3) ด้านการเป็นผู้เตือนสติ จากผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ ในด้านการเป็นผู้เตือนสติ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งอยู่ในระดับมาก ได้แก่ พระสอนศีลธรรมเตือนสติให้เป็นผู้มีความกตัญญูต่อบุคคลผู้มีพระคุณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 แสดงให้เห็นว่า พระสอนศีลธรรมตระหนักในบทบาทของตนในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนอีกบทบาทหนึ่งนอกเหนือจากการอบรมสั่งสอนแล้วยังต้องกระตุ้นเตือนให้เยาวชนมิให้ลืมนึกย้อนข้อปฏิบัติหรือแนวทางของการทำความดีตามที่ได้อบรมสั่งสอนไว้แต่เบื้องต้นได้สอดคล้องกับที่ นวรัตน์ สุวรรณผ่อง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่องานสังคมสงเคราะห์จิตเวช” ผลการวิจัย พบว่า พระสงฆ์มีบทบาทในการให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาทางด้านจิตใจและด้านการส่งเสริมจริยธรรมกับการพัฒนาทางด้านจิตใจเป็นส่วนใหญ่ บทบาทด้านอื่นนั้นมีน้อย สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพระสงฆ์มากที่สุดในการช่วยเหลือประชาชนก็คือการขาดแคลนทุนทรัพย์

4) ด้านการเป็นผู้ปลูกฝังคุณธรรม จากผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ ในด้านการเป็นผู้ปลูกฝังคุณธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ พระสอนศีลธรรมปลูกฝังคุณธรรมโดยพิจารณาตามความเหมาะสมกับช่วงอายุของเยาวชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของพระสอนศีลธรรมยังขาดกระบวนการ ความมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับที่ พระมหาเดชศักดิ์ ธีรปญโญ (โพธิ์ชัย) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “จริยศึกษาเพื่อพัฒนาจริยธรรมแก่นักเรียนตามหลักคำสอนพระพุทธศาสนา” ได้กล่าวสรุปวิธีแก้ไขปัญหาด้าน คุณธรรมจริยธรรมว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมต้องมีการช่วยเหลือ แนะนำ ชี้ทาง ส่งเสริม ประสานงาน การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ครูผู้สอน ควรมีเทคนิควิธีการสอน ทั้งเป็นตัวอย่างที่ดี โดยมอบให้เป็นหน้าที่ของคณะสงฆ์ รัฐบาลให้อุปถัมภ์ ทั้งต้องมีการจัดกิจกรรมการสอนให้สอดคล้องกับ วิชาพระพุทธศาสนา ให้เด็กมีความซาบซึ้งในพระพุทธศาสนา

5) ด้านการเป็นผู้สร้างจิตสำนึกของเยาวชนต่อสังคม จากผลการวิจัย พบว่าการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนในอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ในด้านการเป็นผู้ปลูกจิตสำนึกต่อสังคม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ พระสอนศีลธรรมปลูกจิตสำนึกแก่เยาวชนให้มีความรักชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 แสดงให้เห็นว่าพระสอนศีลธรรมตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสังคมในปัจจุบัน ที่มีผลกระทบต่อตนเองและสังคมโดยรวมและเล็งเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่ต้องอาศัยหลักแห่งการปฏิบัติตามหลักของพระพุทธศาสนาจึงได้มีการอบรมสั่งสอนและสร้างจิตสำนึกแก่เยาวชนผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สำนาน เพียรนอก ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การดำเนินชีวิตตามแนววิถีพุทธของวัยรุ่น” จากผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมที่ดีที่ควรปลูกฝังให้แก่เยาวชน คือทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นความเชื่อของพุทธศาสนิกชน ที่พระเจ้าได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “เจตนาหิ ภิกขเว กมมํ วทามิ” แปลความได้ว่า เรากล่าวเจตนาว่าเป็นกรรม เจตนาในความหมายว่า เจตจำนง ความตั้งใจคิดคิดหมาย การเลือกตัดสินใจในการกระทำ ในการพูดจาสื่อสารและในความคิดทุกกรณีมีเจตจำนงอยู่ ที่แท้กรรมก็คือเจตจำนงนี้เอง และโลกมนุษย์นั้นถือว่าเป็นโลกแห่งเจตจำนง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นและเป็นไปในโลกมนุษย์ คือในสังคมนั้นเกิดจากการเป็นไปตามเจตจำนงของมนุษย์ทั้งสิ้นเจตจำนงเป็นปัจจัยในระบบของธรรมชาติส่วนที่มนุษย์เป็นเจ้าของเรื่อง หรือเป็นผู้รับผิดชอบ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านกายกรรม วาจากรรม และมโนกรรม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) คณะสงฆ์ควรชี้แจงให้เยาวชนทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับภาพข่าวความประพฤติเสียหายของพระสงฆ์บางรูปในหน้าหนังสือพิมพ์หรือโทรทัศน์ว่าเป็นการกระทำส่วนบุคคล มิใช่ภาพการกระทำของพระสงฆ์ส่วนรวม ในทุกๆ ครั้งที่มิข่าวเกิดขึ้น
- 2) กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนควรปรับปรุงรูปแบบให้มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโดยครอบครัวประกอบ ทั้งภาค ทฤษฎีและปฏิบัติ ครอบคลุมศีล สมาธิ และปัญญา

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

- 1) พระสอนศีลธรรมควรปรับปรุงรูปแบบและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับวัย สามารถดึงดูดความสนใจแก่เยาวชนได้และควรสร้างช่องทางอื่นสำหรับขยายโอกาสในการจัดการสอนที่มีข้อจำกัดด้านระยะเวลา อาทิเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เฟสบุ๊ก เป็นต้น
- 2) พระสอนศีลธรรมควรประเมินสถานการณ์และความเสี่ยงต่อเหตุต่างๆ เพื่อให้การเตือนสติแก่เยาวชนลักษณะของการป้องกันปัญหา และควรสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
- 3) พระสอนศีลธรรมควรสร้างเครือข่ายกับภาคประชาสังคม โดยจัดกิจกรรมนอกสถานที่ร่วมกับสถานศึกษาอื่นเพื่อสร้างเครือข่ายทางสังคมของเยาวชน

เอกสารอ้างอิง (References)

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2520). **จริยธรรมของเยาวชนไทย**. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2539). **ศาสนาและเยาวชน**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม.
- นวรรตน์ สุวรรณผ่อง. (2540). “การศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ไทยกับงานสังคมสงเคราะห์จิตเวช : ศึกษากรณีวัดที่มีสำนักสมถวิปัสสนากรรมฐานเขตกรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต**. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระมหาเดชศักดิ์ อธิปัญโญ (โพธิ์ชัย). (2543). “จริยศึกษาเพื่อพัฒนาจริยธรรมแก่นักเรียนตามหลักคำสอนพระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาธีระศักดิ์ อธิกิตติ. (2548). “ศึกษาผลสัมฤทธิ์การเผยแผ่คุณธรรมแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของศูนย์พัฒนาคุณธรรมจังหวัดสุรินทร์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาธรรมนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาบรรจง จนตคุตโต. (2550). “คุณภาพการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนตามหลักไตรสิกขา : กรณีศึกษาศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวินายกวิทยาลัยวัดสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำราญ เพียรนอก. (2550). “การดำเนินชีวิตตามแนววิถีพุทธของวัยรุ่น”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.